

Framover.

Venstres alternative statsbudsjett 2024

VENSTRE

Innhold

Eit budsjett som tek Noreg framover	3
Venstres alternative budsjett 2024 i nøkkeltall	5
Grønn omstilling	6
Venstres hovedgrep for å redusere klimagassutslippene	8
Venstres grønne bok	10
Ta vare på naturen	12
Næringspolitikk for grønn omstilling	14
Mer til de som trenger det mest	16
Internasjonal solidaritet	18
Forsvarspolitik for framtiden	20
Kunnskap	22
Utvikling av de kreative næringene	26
Styrket rettssikkerhet	27
En bærekraftig velferdsstat	30
En forebyggende helsepolitikk	32
Et grønn og trygt transportsystem	34
Skattesystem for omfordeling og grønn vekst	35
Alle endringer i Venstres alternative statsbudsjett	36

Eit budsjett som tek Noreg framover

Venstre sitt forslag til statbudsjett for 2024 peiker ut ei tydeleg retning for Noreg. Der regjeringa er opptekne av å oppfylle utdaterte valløfte, vegrar seg for å reformere velferdsstaten og finansierer veksten i offentleg pengebruk med auka skattar for næringsliv og folk, føresler Venstre eit grønt og ansvarleg budsjett som tek Noreg framover.

Vi lever i ei tid med sterk prisauke. Pengepolitikken er førstelinjeforsvaret mot inflasjon, men finanspolitikken må spele på lag med denne og ikkje drive opp kostnadar for folk og bedrifter. Difor føresler Venstre å redusere den offentlege pengebruken med 7,6 milliardar kroner neste år, og vi føresler å redusere uttaket frå Statens pensjonsfond utland med 3 milliardar kroner.

Vi føresler monalege reduksjonar i skatte- og avgiftstrykket, med ein samla reduksjon på 4,6 milliardar kroner. Særleg høgt prioriterer vi å redusere skattar og avgifter som rår næringslivet. Under den sitjande regjeringa har formuesskatten auka kraftig for norske bedriftseigarar, og i tillegg har det blitt innført ei svært skadeleg ekstra arbeidsgivaravgift på inntekter over 850.000 kroner. Venstre føresler å fjerne heile den ekstra arbeidsgjevaravgifta, noko som medfører ein skattelette for

bedriftene på 8,3 milliardar kroner, og i tillegg føresler vi å redusere formuesskatten med 2 milliardar kroner.

Samstundes gjennomfører vi eit grønt skatteskitte, der CO₂-avgifta og andre miljøavgifter vert auka til eit nivå som gjer at vi set ein truverdig kurs mot å nå klimamålet for 2030. Å velje grønt skal løne seg, anten ein er forbrukar eller næringsdrivande.

Innanfor ramma av eit ansvarleg budsjett, har vi funne rom til ei rekke målretta satsingar for å styrke norsk konkurransekraft, gjennomføre det grønne skiftet, byggje kunnskapssamfunnet redusere fattigdom heime og ute. Vi føresler ei styrking og omfordeling av barnetrygda, der særleg

låginntektsfamiljar vil kome godt ut, og vil bygge ut barnehage tilbudet slik at ein kan starte med rullerande barnehageopptak.

Vi lever i urolige tider, der det er avgjerande å styrke norsk sikkerheit. Difor prioriterer vi opp løyvingane til Forsvaret, og løyver meir i våpenhjelp til Ukraina. Internasjonalt prioriterer vi også å nå bistandsmålet på 1 prosent av BNI, og vi ønsker å ta imot fleire kvoteflyktingar.

Innanfor klima- og miljøområdet meiner vi regjeringa forsømmer det klassiske naturvernet, og lener seg alt for tungt på biodrivstoff for å sannsynleggjere at vi kan nå klimamålet. Venstre styrkar satsinga på natur,

føresler ein transportpolitikk som dreg meir i retning av kollektivtrafikk og nullutslepps bilar, og føresler ei rekke styrkingar av viktige ordningar for å utvikle ny miljøteknologi – slik som karbonfangst- og lagring ved avfallsanlegg.

Samla sett er Venstre sitt budsjettforslag ein pakke som gjer det meir lønsamt å skape arbeidsplassar, meir lønsamt å jobbe og meir lønsamt å velje grønt. Med andre ord: Eit budsjett som tek Noreg framover.

Sveinung Rotevatn

Nestleiar og finanspolitisk talsperson i Venstre

Venstres alternative budsjett 2024 i nøkkeltall

Arbeidet med Venstres alternative statsbudsjett er ferdigstilt på under en måned og vi har på denne relativt korte tiden laget et helhetlig alternativt opplegg til regjeringens forslag. Vi har imidlertid begrenset utredningskapasitet sammenlignet med de ressursene regjeringen har. Enkelte av forslagene er derfor anslag basert på tilgjengelig offentlig informasjon, der vi ikke har fått klare svar regjeringen. Vi er også klar over at enkelte tiltak vi foreslår må utredes og sendes på høring. Feil og mangler kan dessverre forekomme i dette dokumentet. I den grad feil blir funnet eller påpekt vil dette bli rettet opp i det forslaget til budsjett som Venstre vil fremme ved Stortingets behandling av statsbudsjettet. Arbeidet med Venstres alternativ til regjeringens statsbudsjett ble avsluttet torsdag 9. november. Tilgjengelige tall og oppdateringer etter den tid er ikke hensyntatt i dette dokumentet.

Alle tall i dette dokumentet, inkludert tabeller, er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024.

- Vi omprioriterer ca. 28 mrd. kroner av regjeringens forslag til utgifter, og øker samtidig statens inntekter med 0,3 mrd. kroner.
- Vi prioriterer egne satsinger på utgiftssiden med 20,7 mrd. kroner.
- Vi reduserer skatter og avgifter med ca. 4,6 mrd. kroner.
- Vi foreslår å bruke 3 mrd. oljekroner mindre enn regjeringen i 2024.

En fullstendig oversikt over kutt og omprioriteringer, satsinger og skatt- og avgiftsendringer finnes i tabellene i slutten av dokumentet.

Tabell 1

Venstres alternative budsjett i nøkkeltall	Påløpt	Bokført
Utgiftsøkninger	22 516,5	20 718,8
Inndekning og omprioriteringer	-32 434,0	-28 002,4
Økte inntekter	357	357
Sum av alle skatte- og avgiftsendringer	-4 443,0	-4 603,0
Mindre oljepengebruk	-5 798,5	-3 004,6

Grønn omstilling

De menneskeskapte klimaendringene er det største problemet verden står overfor. Høyere temperaturer, ekstremvær og svekkede økosystemer setter selve livsgrunnlaget vårt på spill og truer fremtidig velferd og vekst. Vi må derfor ta ansvar på vegne av dagens unge og fremtidige generasjoner.

Klimaendringer er vårt tids største problem, men det er også en av vår tids største forretningsmuligheter. For å utnytte mulighetene som ligger i det grønne skiftet trenger vi et næringsliv som får tydelige signaler om å snu seg i grønn retning, men som samtidig får lov til å tjene penger på å lykkes. Norge har de beste forutsetninger for å lykkes med det grønne skiftet, utvikle fremtidens klimaløsninger og skape nye grønne jobber. Norges utslipp er små i en global sammenheng, derfor må klimapolitikken ikke bare kutte her hjemme, men også utløse utslippskutt i resten av verden. Fremtidens klimaløsninger skal skapes i Norge fordi det handler om å ruste Norge for fremtiden.

Norge må ta en lederrolle med å kutte utslipp, nasjonalt og internasjonalt. Vi må vise verden at det er mulig å kutte utslipp, samtidig som vi opprettholder et trygt, fritt og moderne velferdssamfunn. Idealisme er bra, men kan ikke redde klimaet alene.

Det må lønne seg å ta grønne valg, både for bedrifter og for lommeboken til privatpersoner. Vi må ta markedet i bruk i miljøets tjeneste, og sørge for at klimavennlige valg alltid lønner seg. Prising av utslippene er nødvendig for at det skal lønne seg å velge grønt. I Norge er 80 prosent av klimagassutslippene avgiftsbelagt, i verden for øvrig er 80 prosent av utslippene avgiftsfrie. Å frikoble vekst i økonomien fra vekst i klimagassutslipp er nøkkelen til å stoppe klimaendringene. Derfor gjør Venstre det dyrere å forurense gjennom å øke CO₂-avgiften med 36 pst. til neste år, noe som vil gi en CO₂-avgift på 3000 kroner i 2030 hvis man gjør det samme i kommende budsjetter. Samtidig reduserer vi skattene for næringslivet betydelig.

For å lykkes i klimakampen trengs nemlig mer, ikke mindre samarbeid. Norge har inngått et bindende klimasamarbeid med EU. Det gir forutsigbarhet om at Norge vil nå målene vi har satt. Klimakampen er nemlig ikke et kretsmesterskap, det er et verdensmesterskap. Å stoppe klimagassutslippene er en internasjonal utfordring, der alle land må bidra. Dessverre ser det ut som at regjeringen har glemt dette. I klimaplanen som Venstre la frem i 2021 la vi til grunn at bruken av biodrivstoff skulle ligge på om lag samme volum.

I klimaplanen til regjeringen skriver de selv at de ønsker å øke bruken av slikt drivstoff dramatisk, samtidig som de legger langt mindre vekt på kutt gjennom omstilling og teknologi. Å basere norsk klimapolitikk på kjøp av biodrivstoff fra andre land er både kortsiktig og lite bærekraftig i en global sammenheng. Venstre prioriterer derfor avgifter og målrettede virkemidler langt høyere enn regjeringen, og kutter bruken av biodrivstoff slik at vi ikke skal bruke særlig mer enn i dag. I tabellen under viser vi Venstres klimakutt sammenlignet med regjeringen sine. Ikke bare kutter vi mer, vi gjør det gjennom omstilling og grønn vekst, ikke gjennom kvoter, biodrivstoff eller andre form for avlat og frikjøp.

Negativ CO₂-avgift

Skal vi nå verdens klimamål må vi fange og lagre karbon. Vi har lenge satt en pris på utslipp, men ikke prissatt klimagassutslipp som blir fjernet fra kretsløpet, såkalte negative utslipp. For å utløse slike prosjekter og sikre forutsigbarhet går derfor Venstre inn for å innføre en negativ CO₂-avgift for karbonfangst- og lagring av biogent avfall og fra luft (DAC), der utslipp blir fjernet fra kretsløpet, på minimum 3000 kroner per tonn CO₂.

Venstres hovedgrep for å redusere klimagassutslippene

- **Økt CO2-avgift:** En pris på utslipp er det aller viktigste tiltaket for å redusere utslipp og sørge for at samfunnet omstiller seg. Venstre øker CO2-avgiften med 36 pst., noe som vil gi en CO2-avgift på 3000 kroner pr. tonn i 2030.
- **Et grønt skattesystem:** For å sikre grønn vekst er det avgjørende at man reduserer skattene til næringslivet minst like mye som man øker karbonavgiftene med. Venstre gir derfor næringslivet svært store skatteletter, inkludert å fjerne regjeringens ekstraskatt på høykompetent arbeidskraft.
- **Mindre biodrivstoff:** Klimaproblemet er globalt, og da må vi føre en klimapolitikk som ikke bidrar til høyere utslipp i andre deler av verden. Venstre reduserer derfor bruken av biodrivstoff betydelig sammenlignet med regjeringens overdrevne bruk av slikt drivstoff.
- **Penger til klimaomstilling:** Støtteordninger er svært viktig for å øke omstillingen, og lette overgangen til mer klimavennlig teknologi. Venstre øker derfor blant annet overføringene til Enova med 600 mill. kroner og viderefører klimasats for kommunene. Klimasats er et svært viktig verktøy for at kommunene gis mulighet til å ta ansvar for å redusere utslipp.
- **CO2-fangst:** Vi begynner jobben med å få på plass CO2-fangst på landet største avfallsforbrenningsanlegg. Avfall er en av hovedkildene til klimagassutslipp, og uten en plan for dette vil vi ikke komme i mål med våre langsiktige klimamål.
- **Det må lønne seg å ta miljøvennlige valg,** og Venstre vil derfor gjøre det langt mer rimelig å kjøpe seg el-bil eller el-sykkel sammenlignet med regjeringens budsjett. Også kollektivtrafikken vil vi gjøre billigere og bedre.
- **Klimavennlig kosthold:** Regjeringen virker å være helt rådville når det gjelder klimatiltak i landbruket. Venstre vil gjøre det dyrere å spise mat med høyt klimaavtrykk, og billigere å spise klimavennlig og sunt. Vi øker derfor prisen på kjøtt, og gjør det billigere å spise frukt og grønt.
- **Klimaansvar utenfor Norges grenser:** Norges ansvar stopper ikke ved landegrensene. Vi setter derfor av 750 mill. kroner i økt klimabistand, der en styrking av regnskogsatsingen er det viktigste innsatsen Norge gjør internasjonalt.

Venstres grønne bok

Tabell 2

Anslått samlede gjenstående utslippsgap for hele perioden 2024–2030 (i mill. tonn CO₂-ekvivalenter)	Regjeringens forslag	Venstres forslag
Anslått netto utslippsgjeld i perioden 2021–2023	2,8	2,8
Utslippsgap 50 pst. (ved deltagelse i forsterket klimaregelverk)	16,5	16,5
Tallfesta utsleppsreduksjon fra regjeringens klimaplan for perioden 2024–2030		
Utslippsreduksjon som følge av endrede klima- og miljøavgifter	5,4	8,1
Veibruksavgift på bensin og diesel på 2022-nivå.		0,5
Økt mineraloljeavgift		0,18
Målrettede satsingar for å fase ut fossile utslepp	4,5	4,5
Klimasats		0,2
Overlappende utsleppseffekt mellom målretta satsingar og endra klima- og miljøavgifter	-1,6	-2,03
CCS på søppelforbrenningsanlegg		0,88
Virkemiddel i jordbruket	1,8	1,8
Endrede krav biodrivstoff	7,2	5
Samla beregnede utslippsreduksjoner	17,3	19,13
Overoppfylling av 50 pst.-forpliktning som følge av politikk og virkemidler regjeringen planlegger for	0,8	2,63

Tabell 3

Andre poster som ikke er effektberegnet, men som enkeltvis og i sum vil gi en raskere omstilling:	Mill. kr
Klimabistand og klima og skogsatsningen	750
Grønn plattform	100
Miljøteknologiordningen	115
Negativ CO ₂ -avgift for CO ₂ -fangst og lagring av biogent avfall	0
Forskning på ny, klimavennlig teknologi (CLIMIT, EnergiX)	15
Enova	600
Øke flypassasjeravgiften	390
Øke momsen på kjøtt med 3%	600
Redusere momsen på frukt og grønt fra 12% til 9%	-1075
Øke satsene for utslipp av CO ₂ i engangavgiften for varebiler klasse 2 til 50% av personbilsatsen	870
Beholde redusert sats i omregistreringsavgiften for elbiler	-250
Øke innslagspunktet på moms på elbiler til 600.000 kr	-1000
Firmabilbeskatning for elbil settes til 80%	-240
Fjerne vektavgift i engangavgiften for alle biler	-2300
Momsfritak på elsykler	-500

Ta vare på naturen

Naturødeleggelsene er, sammen med klimaendringene, den største trusselen vi står overfor. Tapet av biologisk mangfold og nedbygging av natur må stanses for å sikre vårt eksistensgrunnlag. Å beskytte naturen mot menneskelige inngrep er å respektere naturens egenverdi og ta vare på verdier for framtiden. Dessverre har vi en miljø- og naturfiendtlig regjering. De tar satsingen på natur i feil retning, og kutter blant annet i skogvernet, vannforvaltningen og naturrestaureringen.

Venstre mener vi må verne og restaurere mer natur. Derfor foreslår vi å styrke satsingen på restaurering av myr, vannforvaltningen og bekjempelsen av fremmede arter. Skog er det økosystemet som har størst rikdom av arter og mest variert naturmangfold. Skogvern og overgang til et miljøvennlig skogbruk er noe av det viktigste vi kan gjøre for å bevare det verdifulle naturmangfoldet. Derfor foreslår Venstre å øke midlene til skogvern i Norge og styrke klima- og skogsatsningen internasjonalt. Samtidig reduserer vi tilskuddet til skogsbilveier i bratt terreng og til gjødsling av skogen.

Klimasats har blitt et av kommunenes viktigste verktøy for å kutte utslipp. Skal vi snu naturkrisen må vi gi kommunene et tilsvarende verktøy

for å øke satsingen på natur – for å restaurere myr, gjenåpne lukkede bekker, bekjempe inntoget av fremmede arter, styrke planarbeider og kartlegge natur. Derfor oppretter vi en ny støtteordning etter modell fra Venstres initiativ, Klimasats, i vårt budsjettforslag. Natursats skal være Statens bidrag for å hjelpe kommunene å bekjempe naturkrisen. Totalt bruker vi over 1,1 milliard kroner mer enn regjeringen på å ta vare på mer natur, både i Norge og i verden.

Tabell 4

Venstres naturmilliard	Mill. kr
Frivillig vern av skog	200
Innføre Natursats (Etter modell fra Klimasats)	100
Marin forsøpling	30
Bekjempelse av pukellaks	20
Tiltak i verneområder og naturrestaurering	40
Tiltak for truede arter	8
Vern og restaurering av truede naturtyper	30
Arbeid mot fremmede arter i norsk natur	10
Bedre vassforvaltning	15
Oslofjorden og andre sårbare områder	50
Nasjonale villakssentere	4
Klima- og skogsatsningen	500
Tiltak for naturen	1007,0

Næringspolitikk for grønn omstilling

Det haster med å omstille Norge fra fortidas oljeøkonomi til framtidens fornybare, sirkulære og grønne økonomi. Grønn omstilling handler om mye mer enn å bygge «grønne industri-lokomotiver» som batterifabrikker og havvindparker. Det handler om å dyrke fram et mangfold av nye bedrifter og vekstnæringer som både er bærekraftige og har potensiale til å skape lønnsomme arbeidsplasser og økte eksportinntekter.

Venstres viktigste bidrag for grønn omstilling i vårt alternative statsbudsjett, og der vi skiller oss mest

fra dagens regjering, er skatte- og avgiftspolitikken. Vi vil gi næringslivet rammevilkår som gjør det mulig å investere i ny teknologi og framtidens arbeidsplasser, blant annet gjennom å fjerne den ekstra arbeidsgiveravgiften og redusere formueskatten på å eie bedrifter. I tillegg styrker vi viktige verktøy for grønn omstilling som Miljøteknologiordningen, Grønn Plattform, Enova og Katapult-ordningen (test-infrastruktur for bl.a Grønn skipsfart og helseteknologi), og omprioriterer betydelige forskningsmidler fra olje og gass til bærekraftige, grønne næringer.

Tabell 5

Venstres næringspakke	Mill. kr
Lettelser i formuesskatten	2 000,0
Fjerne den ekstraordinære arbeidsgiveravgiften	8 350,0
Øke SkatteFUNN-fradraget	145
Gjenninnføre ordningen med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer (Inntil 15.000 kr)	160
Grønn plattform	100
Miljøteknologiordningen	115
Katapult-sentre	38
Beholde de regionale forskningsfondene	100
Næringsrettet forskning	100
Flere nærings-ph.d-stillinger	35
Beholde StartOff-programmet	7,5
SUM	11 150,5

Mer til de som trenger det mest

Som et liberalt parti er det viktig for Venstre å ha et samfunn der vi tar vare på hverandre. Vi lever i en tid hvor stadig flere sliter økonomisk. Selv om de fleste barn i Norge vokser opp med gode levekår, har flere familier blitt hengende etter i inntektsutviklingen. I dag bor 11,3 prosent av barn i Norge i en familie med vedvarende lavinntekt. Det utgjør om lag 110.700 barn. Dette er urovekkende tall. En oppvekst i vedvarende lavinntekt kan resultere i lavere deltakelse i barnehage og fritidsaktiviteter, dårligere boforhold, svakere skoleresultater, mindre utdanning og dårligere helse. Vi kan simpelthen ikke akseptere at barn blir stående utenfor fellesskapet. Alle skal ha muligheten til å delta på fritidsaktiviteter, dra på ferie eller gå på kino og kafe.

Tidligere i år leverte en ekspertgruppe om barn i fattige familier sine anbefalinger. Deres to hovedgrep er øke barnetrygden og skattlegge den og innføre løpende barnehageopptak. Dette finansieres gjennom å avvikle kontantstøtten og fjerne foreldrefradraget. Dette mener Venstre er svært fornuftige anbefalinger. Barnetrygden er en ytelse som

treffer barnefamilier godt, og vi følger derfor opp gjennom å øke barnetrygden betydelig og skattlegge den. Slik sikrer vi at mennesker med lav eller ingen inntekt sitter igjen med betraktelig mer penger hver måned. Vi støtter også regjeringens forslag om å senke maksprisen på barnehage til 2000 kr. I tillegg setter vi av ekstra midler til lokale fritidskasser og aktivitetshjelpemidler. Dette vil bidra til bredere deltakere i idrett og fritidsaktiviteter, blant annet ved å finansiere kontingenter. Det vil også sikre at flere mennesker med funksjonsnedsettelser får mulighet til å delta på lik linje med andre.

Kraftig økning og omfordeling av barnetrygden

Venstre vil øke barnetrygden, skattlegge den og jevne ut satsene til 31 535 kroner per barn. Barnetrygden fordeles på begge foreldre, og er en oppfølging av anbefalingene fra ekspertutvalget om barn i fattige familier.

Tabell 6

Mer til de som trenger det mest	Mill. kr
Kraftig økt og omfordelende barnetrygd	4600
Innføring av selvstendig uttaksrett til fedre, uavhengig av mors inntekt	359
Tilskudd til bruker- og pårørendeorg. innen rus og psykiatri	15
Midler øremerket unges fritidsaktiviteter	35
Støtte til Matsentraler	30
Økt personfradrag (Skattelette til alle med lave og normale inntekter)	4100
SUM	9139

Internasjonal solidaritet

Venstre vil alltid kjempe for mer forpliktende internasjonalt samarbeid. Samarbeid på tvers av landegrensar krever at vi stiller opp når behovene er store. Global solidaritet er et liberalt ansvar. Verden står overfor enorme humanitære behov, samtidig som vi må håndtere konsekvensene av både krig i Ukraina og Midtøsten. Sjelden har det vært viktigere å nå bistandsmålet på 1%. Derfor øker vi bistandsbudsjettet med over 3 milliarder i 2024.

Å gi flere barn skolegang er Venstres største satsning i vårt budsjettforslag på bistandsfeltet. Samtidig priorite-

rer vi å øke den humanitære bistanden og klimabistanden, gi mer støtte til Palestina og fremme sivilsamfunn, menneskerettigheter og seksuell og reproduktiv helse. Det er spesielt viktig at Norge ikke reduserer sin globale solidaritet i den nye sikkerhetspolitiske virkeligheten vi står overfor. Hvis vestlige land senker sine ambisjoner for en global utvikling som fremmer velstand, menneskerettigheter og demokrati, vil land som Kina og Russland utnytte vakuemet som følger.

Tabell 7

Venstres hovedprioriteringer for mer internasjonal solidaritet	Mill. kr
Helse	300
Utdanning	600
Nødhjelp og humanitær bistand	370
Klima og skogsatsningen	500
Støtte til sivilsamfunn	210
Regionbevilgning Midtøsten	250

Forsvarspolitik for framtiden

Vi lever i en tid der vi må stå opp for friheten. Krigen i Ukraina er et vannskille som har vist oss at frihet, demokrati og selvråderett ikke kan tas for gitt – den må forsvares. Skal Norge være med på å ta Europa og NATO framover i møte med autoritære stater med territorielle ambisjoner, må Norge gjøre sitt for å bidra til sikkerhet i alliansen og hjemme. Vårt forsvar er ikke tilpasset den nye sikkerhetspolitiske verden. Det er på tide at styrkingen av Forsvaret gjenspeiler den nye tiden vi lever i. Venstre prioriterer investeringer i forsvarsindustrien som gjør det mulig å etterfylle egne, Europas og ikke minst Ukrainas lagre for stridsavgjørende ammunisjon. Dette kommer i tillegg til økte direkte militære anskaffelser til Ukraina. Vi vil også satse på personellet, og den utdanningen, insen-

tivene og bokkvaliteten som gjør at vi klarer å rekruttere og beholde dem i Forsvaret. I tillegg trenger vi å øke trenings- og aktivitetsnivået i Heimevernet, slik at vi trener tilnærmet hele styrken og ikke bare deler av den, og sikre at HV-personellet utrustes med det materiellet og den bekledningen de trenger.

Militær støtte til Ukraina må økes, ikke reduseres.

Venstre mener vi ikke kan være bekjent av å redusere Norges militære støtte til Ukraina med 2,5 milliarder fra 2023 til 2024 som regjeringen legger opp til. Totalt 2,5 milliarder fra Venstres forsvarsbudsjett er derfor innrettet for å avhjelpe Ukrainas forsvarskamp.

Tabell 8

Venstres viktigste forsvarssatsninger	Mill. kr
Økt militær støtte til Ukraina	1 000
Oppfylling av lager for stridsavgjørende ammunisjon	400
Økt produksjonskapasitet av ammunisjon (NAMMO)	1 100
FoU-midler til utvikling av norsk forsvarsteknologi	75
Styrking av Heimevernet	100
Personellnær EBA for å muliggjøre personellopptrapping og utdanningsopptrapping	231
Økt utdanningskapasitet og insentivtiltak for personell	240
SUM	3 146

Kunnskap

For å ta Norge fremover må vi prioritere utdanning og forskning. De langsiktige utfordringene vi står ovenfor som samfunn løses kun dersom vi investerer i kunnskap. Vi ønsker å innføre en tiltakspakke for å redusere fraværet i grunnskolen, investere i bedre læremidler og videreutdannede flere lærere og kraftig forbedre studentøkonomien.

Trygg og fleksibel barnehage

Barnehagen skal være en trygg arena for lek og læring der barn får frihet til å leke, lære og utvikle seg. For foreldre er det viktig med forutsigbar tilgang på en barnehageplass. Som konsekvens av dagens ordning må mange foreldre ta ut ulønnet permisjon i påvente av barnehageplass. For å sikre foreldre mer frihet og fleksibilitet vil Venstre gradvis å utvide ordningen med løpende barnehageopptak, og setter av 1 milliard i vårt budsjettforslag. Kapasiteten må bygges opp over tid, og dette er første del av en innfasing mot løpende barnehageopptak.

En motiverende skole

Skolen må sikre at alle har et godt utgangspunkt for å delta i samfunnet og arbeidslivet. Da må opplæringen være tilpasset elevene og skolen må motivere til læring. Venstre legger frem en rekke forslag for å styrke skolen. For å motarbeide den bekymringsfulle fraværsutviklingen i grunnskolen foreslår Venstre nå en tiltakspakke for å redusere fraværet. Læreren spiller en viktig rolle i barn- og unges opplæring og det foreslås derfor en styrking av etter- og videreutdanningen av lærere. Det er betydelig behov for yrkesfaglig arbeidskraft og Venstre øker derfor lærlingstilskuddet. I tillegg foreslås det midler til investering i både fysiske og digitale nye læremidler.

Tabell 9

Venstres skolepakke	Mill. kr
Tiltakspakke for å redusere fraværet i grunnskolen	250
Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering	30
Fysiske læremidler	100
Digitale læremidler	50
Prisjustering av lærlingstilskudd	66
Etter- og videreutdanning av totalt 6000 lærere	159
SUM	655

Livslang kunnskap

Et sentralt mål for Venstre i kunnskapssektoren er å tilrettelegge for forskning og høyere utdanning. For studentene vil Venstre øke studiestøtten for alle studenter til 1,3 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Dette er første del av en opptrapping til 1,5 G som skal sikre at alle har mulighet til å ta høyere utdanning. Venstre ønsker også å gjeninnføre gratisprinsippet i høyere utdanning, også for studenter fra utenfor EØS, samt holde skolepengestipendet for norske studenter på 2022-nivå.

Tabell 10

Venstres studentpakke	Mill. kr
Beholde gratisprinsippet for studenter utenfor EØS	220
Skolepengestipendet for norske studenter i utlandet opprettholdes på dagens nivå	136
Øke studiestøtten til 1,3G (Som del av en opptrapping til 1,5G)	361
Øke frikortgrensen til 100.00 kr	435
Studentvelferd, tiltak mot ensomhet og psykiske plager hos studenter (SHOT)	13,6
SUM	1165,4

For å ta Norge framover trenger vi både økt tilgang på utdanning og en fortsatt satsing på forskning i samarbeid med forskningsmiljøer i våre naboland. En sterk kunnskapssektor er viktig for å omstille samfunnet og bygge arbeidsplassene for fremtiden. Venstre vil derfor gå mot regjeringens forslag om å legge ned de regionale forskningsfondene, øke den frie forskningen med 200 millioner kroner og styrke den næringsrettede forskningen betydelig.

Tabell 11

Venstres forskningspakke	Mill. kr
Styrking av Fripro (fri forskning)	200
Næringsrettet forskning	100
Nye «Norsk Katapult»-sentre	38
Bevare de regionale forskningsfondene	100
Flere nærings-Ph.d-stilinger	35
Styrke forskning og utvikling i forsvarssektoren	75
Eget forskningsprogram på kvinnehelse	35
SUM	583

Utvikling av de kreative næringene

Et liberalt samfunn legger til rette for alle yringsformer. Venstre vil ha sterkere kulturinstitusjoner og et fritt kulturfelt som blomstrer. Kultursektoren har et stort potensial for utvikling. For Venstre er det viktig å satse på utvikling av kulturell og kreativ næring og å styrke eksporten av norsk kultur for å nå nye markeder. Det vil gi oss et nyskapende og bærekraftig kulturliv og gi norske kulturaktører muligheten til å både gi og hente internasjonale impulser. Derfor forstår vi å styrke ordninger som legger til rette for profilering av kultur-Norge i utlandet.

Kunst- og kulturfeltet er preget av mange enkeltstående, frilansere og selvstendig næringsdrivende. Det er også viktig for utviklingen av nærin-

gen at flere får muligheter til å skaffe seg stabil inntekt. Det vil sikre større forutsigbarhet og sørge for at flere orker å stå lengre i kulturyrker. Derfor styrker vi blant annet Skuespiller- og dansealliansen (SKUDA), som sikrer dansere og skuespillere rettigheter og inntekter mellom eksterne tilsetningsforhold og oppdrag. Vi bevilger også midler til å realisere en Musikerallianse, etter modell fra SKUDA. Vi gir filminsentivordningen et solid løft, som et første skritt mot å gjøre ordningen regelstyrt. Det vil sikre at flere filmer blir produsert i Norge, og tilføre norsk film- og tv-bransje både kunnskap og arbeidsplasser. Flere filmproduksjoner her til lands er også strålende norgesreklame og bra for det lokale næringslivet.

Styrket rettssikkerhet

Det liberale demokratiet bygger på en sterk og uavhengig rettsstat. Rettsstaten skal sikre likhet for loven, ivareta rettsvernet for den enkelte og sette grenser for statens maktutøvelse. I dag blir det stadig mindre attraktivt å påta seg advokatoppdrag for mennesker i sårbare situasjoner. Det er en svekkelse av rettsstaten vår og en svekkelse av prinsippet om likhet for loven. Venstre er klare på at målet om en bærekraftig sats over tid skal nås. Venstre styrker derfor rettshjelpssatsen med 50 kroner, som en del av en flerårig opptrappingsplan for å nå den rettshjelpssatsen Salærrådet anbefaler.

Kampen mot organisert kriminalitet

Sverige er rammet av en alvorlig voldsbølge knyttet til gjengmiljøer. I møte med situasjoner som oppleves utrygge, må man sørge for at tiltakene som iverksettes bunngrunnet i kunnskap og en helhetlig tankegang. Vi vil bevilge penger til å bygge et tverrfaglig lag rundt hver enkelt ungdom som har høy risiko for å begå alvorlige lovbrudd, for å unngå at de rekrutteres inn i kriminelle gjengmiljøer. Det er viktig at laget rundt barnet er bredt sammensatt av de riktige og viktige aktørene i den unges liv. Representanter fra politi, skole, helsevesen og barnevern må jobbe sammen for å styre ungdommen vekk fra en kriminell løpebane. Venstre setter også

av penger til politidistriktene og Kripos' arbeid med organisert kriminalitet. Vi vil samtidig sørge for at den organiserte kriminaliteten ikke skal lønne seg. For å strupe pengesekken til gjengkriminelle, bevilger vi penger til å opprette dedikerte inn-dragningssteam i hvert politidistrikt.

Et løft for kriminalomsorgen

Venstre er opptatt av å kunne gi et soningstilbud som gir innsatte gode forutsetninger for å endre livet sitt, og returnere til livet utenfor murene. Derfor øker vi bevilgningene til Kriminalomsorgen og frivillige organisasjoner som aktiviserer de innsatte gjennom sosiale og kulturelle tiltak, og tilrettelegging av gode overganger fra institusjon og fengsel til egen bolig. Hjemmesoning med fotlenke kan være et godt rehabiliterende alternativ for flere straffedømte. Derfor ønsker vi å øke bruken av fotlenkesoning som alternativ til andre soningsformer.

Det er en pågående psykisk helsekrise i norske fengsler. Mangel på ressurser medfører et dårligere tilbud for de innsatte, med økt bruk av glattcelle og store mangler i forebyggingen av selvdrap. Dersom det psykiske helsetilbudet i fengslene ikke forbedres, risikerer man at enda flere blir sykere av å sone. Derfor setter Venstre av 30 millioner kroner til å styrke det psykiske helsetilbudet

i norske fengsler. Venstre skjærer også sektoren for ABE-krav.

Bedre dyrevelferd

For Venstre har dyr egenverdi og vi ønsker å utforme politikk som tar bedre vare på dyra, både i landbruket, akvakultur og kjæledyr. Derfor styrker

vi dyrepolitiet, gir midler til forskning på alternative slaktemetoder, gir Mattilsynet muligheten til å gjennomføre flere tilsyn og øker støttenivået til organisasjonene som jobber for bedre dyrevelferd i samfunnet hver eneste dag.

Tabell 12

Venstres tiltak for bedre dyrevelferd	Mill. kr
Støtte til dyrevernorganisasjoner, som NOAH og Dyrevernalliansen	2,5
Opprette et statlig senter for alternativer til dyreforsøk	7,5
Styrke tilsynskapasiteten i Mattilsynet	10
Styrke dyrepolitiet	2
Styrke finansieringen av veterinærstudiet ved NMBU	6

En bærekraftig velferdsstat

I en krevende økonomisk situasjon er det nødvendig at staten reduserer sine utgifter. I tidligere økonomiske kriser har motkonjunkturpolitikk vært medisin, hovedutfordringen i dagens situasjon er å ikke overopphete økonomien. Venstre legger derfor vekt på tiltak som effektiviserer offentlig sektor slik at vi får mer igjen for pengene. Vi viderefører avbyråkratisering- og effektiviseringsreformen i 2024 med et prosentvis kutt på 0,5%, som vi gi reduserte offentlige utgifter på ca. 1,43 mrd. kroner. Vi skjermer imidlertid helsesektoren og kriminalomsorgen for kutt.

Pensjon

Ordningen med avtalefestet pensjon (AFP) har gått fra å være en målrettet ordning som skulle treffe sliterne i arbeidslivet som hadde behov for tidligpensjon til å bli et generelt lønns- eller pensjonstillegg for arbeidstakere over 62 år som har tariffavtale, og hvor staten tar minst en tredjedel av kostnadene. Hvis AFP skal videreføres, bør det være som en ren avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver

uten statlig bidrag. Vi foreslår derfor å avvikle det statlige bidraget til AFP. Vi øker også avkortningen av pensjoner for gifte og samboende pensjonister tilbake på nivået fra 2015. Grepene gjør pensjonssystemet mer bærekraftig over tid og sikrer fremtidige generasjoner økonomisk handlingsrom.

Et nytt system for sykepenger

Sykefravær kan være en stor belastning både for dem som er syke og for samfunnet. Norge har blant verdens høyeste sykefravær, noe som må sies å være et stort paradoks i et land med god folkehelse og et helsevesen i verdensklasse. Gjennom utallige offentlige utvalg, og anbefalinger fra internasjonale organisasjoner som IMF og OECD, har diagnosen vært klar lenge: Sykefraværet er ikke rekordhøyt fordi nordmenn er mer syke enn andre, men fordi sykelønnsordningen har for svake insentiver til å komme tilbake på jobb. Dette handler både om insentivene for arbeidstaker, som har 100 % sykelønnsdekning fra dagen, og for arbeidsgiver, som ikke har

noen kostnad ved sykefravær etter at staten tar over fra dag sytten. Vårt forslag til å få ned sykefraværet er å gjennomføre endringene som ble foreslått av Sysselsettingsutvalgets ekspertgruppe (NOU 2019:7).

Den nye modellen har ulike regler for gradert sykemelding og 100 prosent sykmelding, og vil føre til et lavere sykefravær og en styrket arbeidslinje. Målsetningen er at både arbeidsgivere og arbeidstakere skal få en sterkere økonomisk interesse i å ta i bruk graderte sykemeldinger og legge til rette for at arbeidsforholdet blir gjenopptatt så raskt som mulig. Samtidig åpner systemet for lengre sykemeldingsperioder enn i dag dersom det tas i bruk graderte sykemeldinger, og når det er gode utsikter til at arbeidstaker kommer tilbake i jobb. En slik omlegging av systemet for sykemeldinger vil være bra for den enkelte, styrke arbeidslinjen, øke verdiskapingen, inkludere flere i arbeidslivet og vil spare fellesskapet i direkte trygdeutgifter. Det vil kort sagt være bedre for alle.

En forebyggende helsepolitikk

Venstre vil ha en helsepolitikk som sikrer alle tilgang til et godt helse-tilbud uavhengig av økonomi. For at flest mulig kan leve et godt og selvstendig liv så lenge som mulig må samfunnet vri innsatsen fra å reparere til å forebygge innenfor både psykisk og fysisk helse. Det krever at vi tenker «helse i alt vi gjør», og at vi har et mangfold av tilbud og tjenester både i offentlig, ideell og privat regi. De som jobber i helsevesenet må få en bedre arbeidshverdag og vi må satse

mer på utdanning/kompetanseheving, godt lederskap og raskere innføring av ny teknologi i helsevesenet.

Venstre foreslår blant annet en økt satsing på psykisk helse, kvinnehelse og på helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Vi foreslår også økte ressurser til utdanning og nye stillinger som styrker sykepleierkompetansen i kommunene og økte bevilgninger til helsefrivilligheten på bred front.

Tabell 13

Venstres prioriteringer for en bedre forebyggende helsesektor	
Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten	50
Rekruttering og oppretting av roller for AKS (avansert klinisk allmennsykepleier) i kommunene	40
Psykisk helse i kommunene	40
Styrket finansiering av utdanningsstillinger og veiledning for sykepleiere og jordmødre	30
Foreldrestøttende tiltak, som HomeStart	15
Tilskudd til bruker- og pårørendeorg. innen rus og psykiatri	15
Forebyggende helsearbeid blant studenter	13,6
Styrke hjelpetelefonene	10
Tilskudd til rusmiddelanalyse i kommunene	10
Styrking av det frivillige arbeidet i omsorgstjenesten	7,5
Flere plasser til heroinassistert behandling	5
SUM	236,1

Kvinnehelse

Kvinner får systematisk dårligere helsethjelp enn menn. Det gjør at svært mange kvinner og deres nærmeste har dårligere livskvalitet enn de burde ha. Venstre vil ha en egen stortingsmelding om kvinnehelse, og vi vil allerede i 2024 styrke satsingen på kvinnehelse i statsbudsjettet. Derfor foreslår vi blant annet å sette av

midler til å starte et eget forskningsprogram på kvinnehelse, og å lovfeste retten til hjemmebesøk av jordmor etter fødsel og bevilge penger til flere jordmødre ute i kommunene. Venstre foreslår også å øke tilskuddene til Ammehjelpen, arbeid med veiledning og støtte ved abort og støtten til andre frivillige organisasjoner som arbeider for kvinners helse.

Tabell 14

Venstres kvinnehelsepakke	
Opptrapping av jordmorkapasitet i kommunehelsetjenesten	50
Forskningsrådprogram på Kvinnehelse	35
Tilskudd til Ammehjelpen	3
Søkbare tilskudd til støtte og veiledning ved abort	2,5
Lovfeste retten til hjemmebesøk av jordmor etter fødsel	

Et grønt og trygt transportsystem

Jernbane og kollektivtransport

For å få folk med på klimaomstillingen må det bli enklere, bedre og billigere å reise miljøvennlig. Derfor prioriterer Venstre bedre kollektivtransport, løsninger for sykkel og mer penger til jernbanen i budsjettet. Når den miljøvennlige løsningen er billigst og mest praktisk, vet vi at langt flere reiser utslippsfritt. For barn, unge, pendlere og studenter er kollektivtransport og sykkel viktig for frihet i egen hverdag. Et bedre kollektivsystem gir flere miljøvennlige reiser og økte muligheter for de med svakest økonomi.

Trygge hverdagsveier

Mange steder er fylkesveinettet nedslitt og veistandarden skremmende lav. Fylkesveiene er preget av hull, sprekker og rasutsatte strekninger. Samtidig er fylkesveiene de viktigste hverdagsveiene våre. Derfor mener Venstre det er riktig å prioritere gul midtstripe og vedlikehold av fylkesveiene, fremfor å bygge flest mulig nye, store motorveier.

Tabell 15

Venstres tiltak for et grønt og trygt transportsystem	Mill. kr
Vedlikehold av fylkesveier	1 000
Bedre tilbud og lavere billettpriser i kollektivtransporten	500
Midler til nye byvekstavgifter i de mellomstore byene	80
Økt vedlikehold på jernbanen	500
Tryggere skoleveier og nærmiljøer	30
SUM	2 110

Skattesystem for omfordeling og grønn vekst

Venstre mener at skatte- og avgiftssystemet både skal være omfordelende, bidra til grønne og verdiskapende valg og gi forutsigbarhet både for personer og bedrifter. I vårt budsjett øker vi en rekke klima- og miljøavgifter, og reduserer skattene for folk med lave- eller normale inntekter. Frikortgrensen økes til 100 000 kr, og personfradraget økes med 6 120 kr. Det utgjør en skattelette på ca. 1350 kr per person.

Vi øker skattene på de aller høyeste inntektene ved å senke innslagspunktet for trinn 5 i trinnskatten og øker prosentsatsen noe, i tillegg til

å innføre et tak for rentefradrag på gjeld på 60G. Skatteøkningene blir brukt til å gi brede skatteletter for folk og bedrifter.

For bedriftene fjerner vi hele den ekstraordinære arbeidsgiveravgiften på lønninger over 850.000 kroner og reduserer formuesskatten med to milliarder til neste år. Vi skattlegger miljøskadelig adferd hardere, men gir bedriftene tilbake i form av skatteletter. I sum blir det mer lønnsomt å investere i produktiv virksomhet. Det er grep som bedrer vekstevnen og omstillingstakten i økonomien.

Alle endringer i Venstres alternative statsbudsjett 2024

Rammeområde 2: Familie og forbruker

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
BFD	858	21	Øke tilsynskapasiteten på adopsjonsfeltet	4,0	4,0	Styrking av adopsjonsfeltet i Bufdir
BFD	842	21	Forprosjekt for opprettelse av et etteradopsjonscenter	2,0	2,0	
BFD	845	70	Øke, skattlegge og jevne ut satsene til 31 535 kr per barn i barnetrygden	4600,0	4600,0	Fordeles på begge foreldre, i tråd med anbefalinger fra ekspertutvalg
BFD	846	21	Opprettelse av kompetansesenter for barns medvirkning	6,0	6,0	
BFD	846	61	Midler øremerket unges fritidsaktiviteter gjennom "Lokal fritidskasse"	35,0	35,0	Bidrar til deltagelse i idrett og fritidsaktiviteter ved å finansiere bl.a. kontingent
BFD	846	62	Foredlestøttende tiltak som HomeStart	15,0	15,0	
BFD	853	1	Barneverns- og helse-nemdene	15,0	15,0	Øke administrativ kapasitet i nemda for å redusere køer
BFD	862	70	Stiftelsen Miljømerking (Svanemerket)	1,0	1,0	
BFD	2350	70	Innføring av selvstendig uttaksrett til fedre, uavhengig av mors inntekt	359,0	0,0	Innføringstidspunkt 1. januar 2024.
BFD	880	70	Rammetilskudd til den norske kirke	-192,0	-192,0	7,5% kutt i bevilgningen i den statlige bevilgningen til den norske kirke
BFD	881	70	Tilskudd til tros- og livssynsorganisasjoner	-38,3	-38,3	Reduserer for likebehandling med Kirken, i tråd med lovverket
BFD	844	70	Avvikle kontantstøtten	-914,0	-914,0	Kontantstøtten avvikles. Opprettes ekstra barnehageplasser fordelt over kommunerammen
SUM RAMMEOMRÅDE 2: FAMILIE OG FORBRUKER				3 892,8	3 533,8	

Rammeområde 3: Kultur

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført
------	----------	------	--------	--------	---------

Utvikling av kulturell og kreativ næring

KUD	320	76 (ny)	Norwegian Arts Abroad: Danse og Teatersentrum, Music Norway, NORLA, Norwegian Crafts, OCA (Office for contemporary art)	12	12
KUD	320	74	SKUDA	5	5
KUD	320	74	Musikeralliansen	10	10
KUD	325	71	Kultur som næring	15	15
KUD	320	74	Norsk publikumsutvikling	5	5
KUD	334	78	Noneda	0,8	0,8
KUD	334	78	Dataspill	10	10
KUD	334	72	Første ledd i å gjøre filmincentivordningen regelstyrt	46	46
KUD	334	78	Internasjonalt samisk Filminstitutt (ISFI)	8	8
KUD	325	72	Dáiddadállu (Kunstnerkollektivet)	1	1
KUD	325	86	Artica Svalbard	1	1

Media, språk, likestilling og tilgjengelighet

KUD	328	70	Nynorsk kultursentrum	1	1
KUD	326	73	Noregs Mållag	1,5	1,5
KUD	326	74	Det norske Samlaget	1	1
KUD	320	70	Teater Manu (Flytte post)	2	2
KUD	326	80	Punktskriftrykkeriet - Norges Blindeforbund	0,35	0,35
KUD	335	74	Opprette et Svalbardstilskudd for medier	2	2
KUD	350	1	Sekretariatet for diskrimineringsnemda - Redusere saksbehandlingstid	1,5	1,5

Kulturinstitusjoner

KUD	328	70	Olavshallen - Startbevilgning	10	10
KUD	328	70	KODE (Lysøen)	39	39
KUD	328	70	Midt-Troms Museum (Barnemuseet)	1,5	1,5
KUD	323	70	Akropolisvisjonen	1	1
KUD	323	70	Arktisk Filharmon	2,5	2,5
KUD	320	75	Litteraturhusene	4	4
KUD	320	70	Det norske teater	5	5
KUD	325	73	Bodø 2024	5	5

Kulturminner og kulturarv

KUD	327	71	Kystpilgrimsleia	3	3
KLD	1429	60	Murbyen Oslo	2	2
KLD	1429	73	Bygninger og anlegg fra middelalderen	8	8
KLD	1429	74	Fartøyvern	7,5	7,5
KLD	1429	76 (NY)	Tilskudd til bygningsvernentre	7,5	7,5
KLD	1432	50	Norsk kulturminnefond	15	15
KLD	1432	71	Fredede kulturminner i privat eie	10	10

Frivillighet

KUD	320	74	Norges E-sportforbund	1	1
KUD	320	74	Aktive Gamere	1	1
SUM RAMMEOMRÅDE 3: KULTUR				246,2	246,2

Rammeområde 4: Utenriks

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
UD	150	70	Nødhjelp og humanitær bistand	370,0	370,0	Ifølge Global Humanitarian Overview Mid-Year Update (2023), var 20% av humanitære behov dekket. Gapet mellom behovet og innsamlede midler er på 43 milliarder USD – det høyeste noensinne.
UD	150	71	Verdens matvareprogram (WFP)	100,0	100,0	
UD	159	70	Regionbevilgning Midtøsten	250,0	250,0	Utviklingsbistand til Palestina prioriteres
UD	159	75	Regionbevilgning Afrika	140,0	140,0	
UD	159	76	Regionbevilgning Asia	60,0	60,0	
UD	160	70	Helse	300,0	300,0	Støtte til reduksjon av sykdomsbyrde og dødelighet i utviklingsland.
UD	164	72	Likestilling FNs befolkningsfond	50,0	50,0	

Venstres forslag til statsbudsjett 2024

UD	170	70	Sivilt samfunn	210,0	210,0	Satsning på mangfoldige og dynamiske sivilsamfunn som bidrar til å fremme demokrati og korrige maktmisbruk
UD	160	72	FNs aidsprogram	60,0	60,0	Reversering av regjeringens kutt
UD	161	70	Utdanning	600,0	600,0	Satsning på global utdanning, inkludert reversering av regjeringens kutt
UD	163	70	Miljø og klima	180,0	180,0	Inkluderer støtte til klimatilpasning, i tråd med løftet om å tredoble støtten til klimatilpasningstiltak innen 2026.
UD	118	72	Nedrustning, ikke-spredning og kjernefysisk sikkerhet mv	5,6	5,6	Støtte til norske organisasjoner som jobber for nedrustning
UD	171	70	FNs utviklingsprogram	100,0	100,0	
UD	171	71	FNs barnefond	120,0	120,0	Bidrar til å opprettholde vaksinasjonsgrad, utdanning, ernæring og beskyttelse av verdens mest sårbare barn.
UD	172	70	Verdensbanken	100,0	100,0	Øremerkes det internasjonale utviklingsfondet IDA, som har vist seg å gi svært god effekt ut av bistandsbevilgninger.
UD	152	70	Menneskerettigheter	130,0	130,0	Prioritering av menneskerettigheter i en urolig tid med eskalerende konflikter i flere verdensdeler, og hvor menneskerettigheter og oppslutningen om demokratiet er under sterkt press.
UD	118	74	EU-opplysningsarbeid	3,0	3,0	Midler til informasjonsarbeid om Norges forhold til EU
UD	162	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk	-200,00	-200,00	Omprioriteres til utdanning og helse
UD	159	76	Reduksjon av bistand til Kina	-28,0	-28,0	Fjerner prosjektstøttemidler til Kina
SUM RAMMEOMRÅDE 4: UTENRIKS				2 550,6	2 550,6	

Rammeområde 5: Justis

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
JD	414	1	Advokatsalær (økning med 50 kr)	8,5	8,5	Økning i salærsatsene for advokater.
JD	466	1	Advokatsalær (økning med 50 kr)	54	54	Økning i salærsatsene for advokater.
JD	470	1	Advokatsalær (økning med 50 kr)	24,8	24,8	Økning i salærsatsene for advokater.
JD	430	1	Bedre psykisk helsehjelp i fengslene	30	30	Øke tilstedeværelsen av psykisk helsepersonell i fengslene.
JD	440	1	Økt bruk av omvendt voldsalarm	5	5	
JD	440	1	Forebygging av ungdomskriminalitet	30	30	Tverrfaglig og tett oppfølging av ungdom med høy risiko for å begå alvorlige lovbrudd.
JD	440	1	Forebygging av organisert kriminalitet i politidistriktene	10	10	Redusere rekruttering av gjengkriminelle.
JD	440	1	Forebygging av organisert kriminalitet i Kripos	20	20	Redusere rekruttering av gjengkriminelle.
JD	440	1	Inndragningsteam i hvert politidistrikt	48	48	Inndragningsteam som består av en jurist, en etterforsker og en revisor.
JD	440	1	Opprette flere psykiatrigrupper i politiet	8	8	Opprette fire nye psykiatrigrupper i politidistriktene, etter modell fra Oslo.
JD	440	1	Dyrepoliti	2	2	Økt støtte til dyrepoliti i politidistriktene.
JD	440	1	Seksjon for internasjonale forbrytelser i Kripos	5	5	Øke ressursene for Seksjon for internasjonale forbrytelser i Kripos.
JD	440	70	Rosa kompetanse i justis-sektoren	2	2	
JD	430	1	Økt bemanning i norske fengsler	15	15	Vil redusere bruk av isolasjon og minske ansattes arbeidsbelastning.
JD	430	70	Støtte til frivillige org. for innsatte og ettervern	5	5	Økt støtte til organisasjoner som Røverradion og Wayback.
JD	430	1	Økt bemanning i norske fengsler og antall soningsplasser med fotlenke	50,0	50,0	Bedre bemanningen i Kriminalomsorgen
JD	470	72	Spesielle rettshjelpstiltak, som Jussbuss, Gatejuristen og JURK	10,0	10,0	

Venstres forslag til statsbudsjett 2024

JD	440	1	Ta imot 2000 kvoteflyktninger	3,0	3,0	Totalkostnad på 165 mill. første år. Se også poster under AID
	440	25		2,0	2,0	
	444	1		0,5	0,5	
	490	1		11,0	11,0	
	490	73		3,9	7,0	
	490	75		7,0	7,0	
JD	440	1	Legge ned politikontor med få ansatte	-100	-100	
JD	440	1	Opprette færre nye passkontorer	-15	-15	
JD	440	1	Stanse opprettelse av politihøyskole i Alta	-7,5	-7,5	
JD	440	1	Politiet (Ikke planlegge for 10 nye tjenestesteder)	-63,0	-35,5	

Økte inntekter

JD	3490	3	ODA-godkjente utgifter, reiseutgifter	12,0	12,0	
JD	3490	6	ODA-godkjente utgifter, gjenbosetting	7,0	7,0	
SUM RAMMEOMRÅDE 5: JUSTIS				150,2	180,8	

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
KDD	540	21	Ikke avvikle StartOff-programmet	7,5	7,5	
KDD	541	60	Bredbåndsutbygging i distriktene	100	100	
KDD	545	50	Opprette et algoritmetilsyn	10	10	
KDD	553	65	Tilskudd til Distriktshuber	15,0	15,0	
KDD	554	73	Støtte til omlegging til digitale distriktsbutikker	10,0	10,0	
KDD	590	81	Bylivssenteret	2,0	2,0	
KDD	590	81	FutureBuilt (Utvidelse til nasjonalt program)	5,0	5,0	
KDD	500	30	Ikke bygge om Hammersborgtunnelen (Heller prøvestenge)	-545,0	-545,0	
KDD	553	66	Bygdevekstavtaler	-15,0	-15,0	
SUM RAMMEOMRÅDE 6: INNVANDRING, REGIONAL UTVIKLING OG BOLIG				-410,5	-410,5	

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
AID	605	22	Forsøksordning med kommunalisering av arbeidsavklaringspenger	40,0	40,0	Gir forsøkskommuner ansvar for oppfølging av personer på arbeidsavklaringspenger
AID	621	75 (NY)	Opprettelse av sosialt investeringsfond	100,0	100,0	
AID	2530	70	Senket inngangskrav til arbeidsavklaringspenger til 40% av redusert arbeidsevne, som del av sykepengereform	125,0	31,0	Inngangskravet til arbeidsavklaringspenger senkes fra 50 til 40 prosent redusert arbeidsevne for de som kommer fra sykepenger
AID	2541	70	La selvstendig næringsdrivende beholde opp-tjente rettigheter til dagpenger i inntil to år ved overgang fra lønnet arbeid til egen virksomhet.	161,0	61,5	Medfører økt provenyeffekt over flere år
AID	2661	79	Aktivitetshjelpemidler til personer over 26 år	20,0	20,0	
AID	671	70	Særskilt integreringstilskudd for kommuner med høye bosettingstall og særlig ressurskrevende bosettinger	75,0	75,0	
AID	670	1	Ta imot 2000 kvoteflyktninger	4,0	4,0	Økning på 1000 sammenlignet med regjeringens forslag. Se også poster under JD
	671	60		361,0	118,0	
	671	61		19,0	5,0	
	672	60		35,0	8,0	
AID	2541	70	Avvikle feriepenger på dagpenger	-810,0	-810,0	Som ble innført i 2022
AID	2650	75		-59,0	-59,0	
AID	666	70	Avvikle det statlige bidraget til AFP	-3 990,0	-3 990,0	
AID	612	1	Øke avkortningen av pensjon for gifte og samboende pensjonister tilbake til 2016-nivå	-21,0	-21,0	For gifte og samboende pensjonister. Økt fra 10 til 15% avkortning
	2655	70		-334,0	-334,0	
	2670	70		-2 800,0	-2 800,0	
	2680	70		-1,8	-1,8	
AID	2650	70	Reformere sykelønnsordningen	-7 121,0	-3 644,0	Modell foreslått av ekspertgruppen til Sysselsettingsutvalget 2019. Samspillseffekter er ikke vurdert
	2651	70		-1 980,0	-1 148,0	
SUM RAMMEOMRÅDE 7: ARBEID OG SOSIAL				-16 176,8	-12 345,3	

Rammeområde 8: Forsvar

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
FD	1700	79	Økt militær støtte til Ukraina	1 000,0	1 000,0	Det militære støtten til Ukraina må økes, ikke kuttes
FD	1760	45	Oppfylling av lager for stridsavgjørende ammunisjon	400,0	400,0	Vil bidra til å oppfylle egne lagre, og øke evnen vår til å donere til Ukraina
FD	1760	76 (NY)	Økt produksjonskapasitet av ammunisjon	1 100,0	1 100,0	Vil øke NAMMOs evne til å produsere ammunisjon som Ukraina, Europa og Norge trenger
FD	1700	73	FoU-midler til SMBer som utvikler norsk forsvarsteknologi	75,0	75,0	Reverserer regjeringens kutt og bidrar til ytterligere satsning
FD	1720	1	Styrking av Heimevernet: øving og utrustning	100,0	100,0	Andelen av HV som øves økes fra 80 til 90%. Og økt ressurser til utbedring av PBU.
FD	1710	1	Personellnær EBA for å muliggjøre personellopptrapping og utdanningsopptrapping	231,0	231,0	Boligkvalitet er en utfordring i Forsvaret, og er et sentralt virkemiddel for rekruttering og i å beholde ansatte.
FD	1720	1	Økt utdanningskapasitet og insentivtiltak for personell	240,0	240,0	Satsningen anslås å gi 80-100 flere utdanningsplasser i Forsvaret. Elevhjemler på 3-årige utdanninger prioriteres.
FD	1760	45	Digital overvåkning, utvidede hjemler	-396,0	-396,0	Omprioriteres. Venstre er mot tilrettelagt innhenting
SUM RAMMEOMRÅDE 8: FORSVAR				2 750,0	2 750,0	

Rammeområde 9: Næring

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
NFD	2421	75	Grønn plattform	100,0	100,0	
NFD	2421	76	Miljøteknologiordningen	115,0	115,0	
NFD	2426	71	Katapult-sentre	38,0	38,0	Nye katapult-sentre for helse-teknologi og grønn skipsfart
NFD	920	50	Næringsrettet forskning	100,0	100,0	
NFD	920	50	Flere nærings-ph.d-stilinger	35,0	25,0	
NFD	909	73	Nettolønnsordningen	-227,0	-227,0	Videreføre taket på 189.000 kroner som foreslått av Solberg-regjeringen
SUM RAMMEOMRÅDE 9: NÆRING				161,0	151,0	

Rammeområde 10: Fiskeri

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
NFD	919	75	Økt føringstilskudd	5,0	5,0	Bidra til fiskeri i områder uten umiddelbar nærhet mottak
NFD	919	75	Kutte subsidier til selfangst	-1,5	-1,5	
SUM RAMMEOMRÅDE 10: FISK				3,5	3,5	

Rammeområde 11: Landbruk

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
LMD	1112	50	Opprette et statlig senter for alternativer til dyreforsøk	7,5	7,5	
LMD	1115	1	Mattilsynet - Styrke tilsyn med dyrevelferd	10	10	
LMD	1150	73	Økt tilskudd til grøntsektoren	15	15	
LMD	1138	70	Støtte til dyrevernorganisasjoner, som NOAH og Dyrevernalliansen	2,5	2,5	
LMD	1138	70	Støtte til Matsentraler	30	30	Øker tilskuddet til Matsentraler
LMD	1149	71	Reduksjon av tilskudd til etablering av skogsbilveier	-30,0	-30,0	Reduksjon av tilskudd til miljøskadelige skogsbilveier
LMD	1149	73	Reduksjon av tilskudd til gjødsling av skog	-40,0	-40,0	Reduksjon av tilskudd til miljøskadelig gjødsling av skog
LMD	1150	50	Landbrukets utviklingsfond (Veibygging og drift i vanskelig terreng)	-50,0	-50,0	
SUM RAMMEOMRÅDE 11: LANDBRUK				-42,5	-42,5	

Rammeområde 12: Olje og energi

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
OED	1820	22	Flom- og skredsikring	50,0	50,0	Øker potten for flom og skred-sikring
OED	1850	50	Tilskuddsordning for planlegging av CCS ved avfallsanlegg ved de store byene	250,0	250,0	Utrede karbonfangst og -lagring ved hvert av de enkelte avfallsanleggene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø
OED	1850	50	Negativ CO2-avgift for CO2-fangst og lagring av biogent avfall	0,0	0,0	Innføres en negativ CO2-avgift for fangst og lagring av biogent avfall
OED	4820	50	Forskning på ny, klimavennlig teknologi (CLIMIT, EnergiX)	15,0	15,0	Reversere kutt for bla. CLIMIT
OED	1820	75	Redusert kompensasjonsgrad i strømstøtteordningen	-1 050,0	-1 050,0	Terskelverdi opprettholdes på 73 øre/kWh og stønadsgarden reduseres fra 90% til 80%
OED	1810	21	Oljedirektoratet	-15,0	-15,0	Ompriorites til flom- og skred-sikring
OED	1810	21	Kartlegging av havbunns-mineraler	-30,0	-30,0	Omprioriteres
OED	1810	21	Kartlegging av oljeres-surser	-12,0	-12,0	Omprioriteres
OED	1850	50	Redusert petroleumsforskning	-250,0	-250,0	Omprioriteres til annen forskning
SUM RAMMEOMRÅDE 12: OLJE OG ENERGI				-1 042,0	-1 042,0	

Rammeområde 13: Miljø

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
KLD	1400	76	Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling (NABO)	0,5	0,5	
KLD	1400	76	Tilskudd til Klimapark 2469	1	1	
KLD	1420	32	Frivillig vern av skog	200,0	200,0	
KLD	1420	60	Natursats	100,0	100,0	Etablering av kommunalt tilskudd for ivaretagelse av naturmangfold, etter modell fra klimasats
KLD	1420	61	Klimasats	250,0	250,0	Videreføre ordningen med klimasats for kommunene
KLD	1420	21	Anadrom laksefisk inkl. pukkellaks	20,0	20,0	
KLD	1420	21	Generell vassforvaltning	15,0	15,0	
KLD	1420	21	Oslofjorden og andre sårbare områder	50,0	50,0	Midler til vannforvaltning av bla. Oslofjorden og andre sårbare områder
KLD	1420	30	Sikring av friluftsområder	10,0	10,0	
KLD	1420	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering	40,0	40,0	
KLD	1420	62	Grønn skipsfart	20,0	20,0	
KLD	1420	71	Tiltak mot marin forsyling	30,0	30,0	
KLD	1420	73	Norsk naturarv	1,0	1,0	
KLD	1420	78	Nasjonale turiststier	5,0	5,0	
KLD	1420	80	Utvalgte kulturlandskap i jordbruket	10,0	10,0	
KLD	1420	80	Tiltak i verdifulle kulturlandskap	5,0	5,0	
KLD	1420	80	Tiltak for ville polinerende insekter	4,0	4,0	
KLD	1420	80	Truet natur	20,0	20,0	
KLD	1420	80	Truede naturtyper	30,0	30,0	
KLD	1420	80	Tiltak for å hindre spredning av fremmede arter	10,0	10,0	
KLD	1420	80	Naturrestaurering	40,0	40,0	
KLD	1420	81	Verdiskaping basert på naturarven	3,0	3,0	

Venstres forslag til statsbudsjett 2024

KLD	1420	81	Villrein fjellet som natur-skaper	3,0	3,0	
KLD	1420	85	Runde miljøsentere	5,4	5,4	
KLD	1420	85	Nasjonale villakssentere	4,0	4,0	
KLD	1482	73	Klima og skogsatsningen	500,0	500,0	
KLD	1428	50	Styrking av Enova	600,0	600,0	
KLD	1420	73	Skadefelling av rovdyr	-10,0	-10,0	Omprioriteres
KLD	1420	74	Øke kvoteprisgulvet i CO2-kompensasjonsordningen til 500 kr	-1 690,0	-1 690,0	Kvoteprisgulvet trappes opp til 500 kroner, og størrelsen på ordningen beholdes på 2023-nivå
SUM RAMMEOMRÅDE 13: MILJØ				276,9	276,9	

Rammeområde 15: Helse

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
HOD	714	79	Tilskudd til Ammehjelpen	3,0	3,0	
HOD	761	21	Tilskudd til rusmiddelanalyse i kommunene	10,0	10,0	Øremerket tilskudd til etablering av rusmiddelanalyse
HOD	761	62	Styrket finansiering av utdanningsstillinger og veiledning for sykepleiere og jordmødre	30,0	30,0	
HOD	761	71	Styrking av det frivillige arbeidet i omsorgstjenesten	7,5	7,5	
HOD	762	60	Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten	50,0	50,0	
HOD	762	63	Rekruttering og oppretting av roller for AKS (avansert klinisk allmennsykepleier) i kommunene	40,0	40,0	
HOD	762	70	Søkbare tilskudd til støtte og veiledning ved abort	2,5	2,5	
HOD	765	71	Tilskudd til bruker- og pårørendeorg. Innen rus og psykiatri	15,0	15,0	
HOD	765	72	Hjelpetelefoner	10,0	10,0	
HOD	732	75	Opprette fødeavdeling i Alta	10,0	10,0	
HOD	732	70	Flere plasser til heroinassistert behandling	5,0	5,0	
HOD	765	60	Psykisk helse i kommunene	40,0	40,0	Tilskudd til økt satsning på psykisk helse i kommunene
HOD	765	73	Styrke Fontenehusene	5,0	5,0	
HOD	780	50	Forskningsrådprogram på Kvinnehelse	35,0	35,0	Startbevilgning for et eget forskningsprogram på kvinnehelse
HOD	732	82	Kutt i investeringslånet til nye OUS. Prioriter trinnvis utbygging Aker fremfor Rikshospitalet	-300,0	-300,0	
SUM RAMMEOMRÅDE 15: HELSE				-37,0	-37,0	

Rammeområde 16: Utdanning og forskning

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
KD	201	21	Utdanningsforskning	15	15	Forskning på rekruttering til yrkesfag og læreplasser
KD	224	70	Prosjektstøtte til Rafto-stiftelsen, oppgradert bygg	15	15	
KD	225	75	Rosa kompetanse i grunnskolen	20	20	
KD	231	74 (NY)	Prosjekttilskudd - Rosa kompetanse i barnehagen	1,8	1,8	
KD	226	21	Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering	30,0	30,0	
KD	226	21	Utvide muligheten til kompetanseheving for skolebibliotekarer	17,5	17,5	
KD	226	21	Tiltakspakke for å redusere fraværet i grunnskolen	250	250	Pengene kan brukes på ulike tiltak for å forhindre ufrivillig skolefravær, blant annet tiltak mot mobbing, for å styrke skolemiljøet eller andre relevante tiltak. En del av pengene bør også brukes til å finne best practice og undersøke hvilke tiltak som har best effekt for å sikre at elever føler seg trygge nok til å komme på skolen.
KD	226	22	Gi 6000 lærere tilbud om videreutdanning	159	159	600 flere enn regjeringens forslag
KD	226	21	Fornyng av innholdet i opplæringen, nye læremidler i sammenheng med fagfornyelsen og læreplanforvaltning.	100	100	
KD	226	21	Opprettelse av egen tilskuddsordning for digitale læremidler	50	50	
KD	226	61	Veiledning for nyutdannede, nyansatte lærere utvides til å også gjelde VGS	30	30	
KD	228	70	Reversere kutt til friskoler	51	51	
KD	260	50	Griegakademiet - Oppstartsbevilgning	10,0	10,0	

Venstres forslag til statsbudsjett 2024

KD	260	50	Styrke Veterinærutdannelsen ved NMBU	6,0	6,0	
KD	260	50	Samisk høgskole	12,0	12,0	
KD	286	60	Videreføre Regionale forskningsfond	100	100	
KD	285	52	Grunnleggende forskning, Fripro	200	200	
KD	272	52	Beholde senter for framragende utdanning hos HK Dir	67	67	
KD	270	74	Studentvelferd, tiltak mot ensomhet og psykiske plager hos studenter (oppfølging av SHOT)	13,6	13,6	
KD	260	50	Gjeninnføre gratisprispippet i høyere utdanning for internasjonale studenter	201,9	201,9	
		70		17,9	17,9	
KD	2410	50	Øke studiestøtten til 1,3G	697	348	Som en del av opptrapping til 1,5G
	2410	72		61	13	
KD	2410	71	Skolepengestipendet for norske studenter holdes på 2022-nivå	142,4	131,8	
	2410	72		1,2	4,5	
KD	2410	71	Opprettholde stipend for språkopplæring i utlandet uten krav om å fullføre gradsutdanning i utlandet	4,8	4,8	
KD	260	50	Beholde senter for framragende utdanning hos HK Dir	-67,0	-67,0	
KD	225	69	Omprioritere fra arbeid for læreplaner til lærlingtilskudd	-150,0	-150,0	Omprioriteres til lærlingtilskudd og tiltak som har bedre effekt for rekruttering til yrkesfag
SUM RAMMEOMRÅDE 16: UTDANNING OG FORSKNING				2 057,2	1 652,9	

Rammeområde 17: Transport og kommunikasjon

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
SD	1320	66	Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljøer (sykkelvei)	30,0	30,0	
SD	1300	71	Økt støtte Syklistenes landsforening	1,5	1,5	Økt støtte til syklistenes landsforening
SD	1315	70	Tilskudd til Avinor som kompensasjon for bortfall av taxfree-ordningen (fra 1. juli)	1 100,0	550,0	Kompensasjon for bortfall av taxfree-ordningen. (Gamle tall)
SD	1320	65	Vedlikehold av fylkesveier	1 000,0	1 000,0	Prioritering av vedlikehold, søknadsbasert på utvalgte strekninger
SD	1332	66	Statlig tilskudd til bedre tilbud og lavere billettpriser i kollektivtransporten	500,0	500,0	Tilskudd til kollektivtransport i de store byene
SD	1332	66	Midler til nye byvekstavtaler i de mellomstore byene	80,0	80,0	
SD	1352	71	Økt vedlikehold på jernbanen	500,0	500,0	Øker bevilgningene for å ta igjen en større andel av vedlikeholdsetterslepet
NFD	916	30	Oppgradering av havner i Finnmark	15,0	15,0	Tilskudd til oppgradering av havner i Øst-Finnmark
SD	1321	70	Reduksjon av tilskudd til Nye Veier	-500,0	-500,0	Omprioriteres til fylkesveier
SD	1320	30	Nedskalering av motorveiprojekter (Riksvei)	-500,0	-500,0	Omprioriteres til jernbavedlikehold og vedlikehold på fylkesveier
SD	1320	72	Redusert tilskudd til Riksveifergedriften (ferjepriser)	-50,0	-50,0	Omprioriteres
SD	1320	73	Redusert tilskudd til reduserte bompengetakster utenfor byområdene	-740,0	-740,0	Potten avvikles og prioriteres til jernbane og oppgradering av fylkesveier

Økte inntekter

SD	4320	4	Økte billettinntekter fra riksferjedriften	337,5	337,5	Omprioriteres
SUM RAMMEOMRÅDE 17: TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON				1 099,0	549,0	

Rammeområde 18: Rammeoverføring til kommunesektoren

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
KDD	571	60	Barnehagegaranti	1 000,0	1 000,0	Oppbygning mot rullerende barnehageopptak
KDD	571	60	Opptrapping av jordmorkapasitet i kommunehelsetjenesten	50,0	50,0	Utvider kapasitet til hjemmebesøk i kommunene
KDD	571	60	Frikjøp av fosterforeldre	180,0	180,0	Frikjøp av de 60% av fosterforeldre som i dag ikke får full permisjon
KDD	572	60	Prisjustering av lærlings-tilskudd	65,9	65,9	
KDD	572	90	Styrking av barnevernet i Oslo	25,0	25,0	Supplerer regjeringens satsning på det statlige barnevernet
KDD	2661	79	Styrke aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år	30,0	30,0	
KDD	571	60	Omprioriterer tilskuddet per grunnskole til utdanningstiltak	-1 330,0	-1 330,0	Omprioriteres til andre skolesatsninger. Tilskudd per grunnskole på 500 000 kr
KDD	571	60	Ytterlegare reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 i kommunar i sentralitetssone 5 og 6	-159,0	-72,4	Omprioriteres til andre formål. Maksprisen settes til 2000 kr, som i resten av landet
KDD	571	60	Gratis barnehage frå tredje barn i barnehagen	-44,0	-44,0	Omprioriteres
KDD	571	64	Skjønnsstilskudd	-25,0	-25,0	Omprioriteres
KDD	572	60	Ikke kompensere fylkene for økt CO2-pris	-49,2	-49,2	Omprioriteres
KDD	572	60	Ikke redusere ferjepri-sene tilsvarende regjeringen	-613,0	-613,0	Omprioriteres
KDD	572	60	Flytte oppfølgingstjenesten til Kunnskapsdepartement	-17,0	-8,5	Bedre oppfølging under Kunnskapsdepartementet
KDD	573	62	Delingstilskudd for kommuner	-213,7	-213,7	Delingstilskuddet til oppsplitting av fylkeskommuner og kommuner i 2024 fjernes
SUM RAMMEOMRÅDE 18: RAMMEOVERFØRING TIL KOMMUNESEKTOREN				-1 100,0	-1 004,9	

Rammeområde 19: Tilfeldige utgifter og inntekter

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
FIN	2309	1	ABE-reformen gjen-ninnføres og settes til 0,5 pst.(Helsesek-toren og kriminalom-sorgen skjermes)	-1 430,0	-1 430,0	I tråd med ABE-reformen foreslår at den årlige overføringen til fel-lesskapet reduseres med 0,5 pst. av alle driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet som følge av reformen.
FIN	2309	1	Ikke kompensere offentlig sektor for ekstra arbeidsavgift på lønninger over 850.000	-3 210,0	-3 210,0	Ekstra arbeidsgiveravgift fjernes. Se motpost på skatteopplegg
SUM RAMMEOMRÅDE 19: TILFELDIGE UTGIFTER OG INNTEKTER				-4 640,0	-4 640,0	

Rammeområde 20: Finansadministrasjonen

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
FIN	1602	1	Opprette Fintech-av-deling i Finanstilsynet	20,0	20,0	Opprettelse av en egen Fintech-avdeling i Finanstilsynet
SUM RAMMEOMRÅDE 20: FINANSADMINISTRASJON				20,0	20,0	

SUM RAMMEOMRÅDER				-10 241,5	-7 607,6	
-------------------------	--	--	--	------------------	-----------------	--

Skatter og avgifter (uten bil)

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
21	5501	72	Redusere fagforeningsfradraget til 4500 kr	675,0	540,0	
21	5501	72	Økt trinnskatt (Trinn 5)	1 750,0	1 400,0	Trinn 5 i trinnskatten økes med 1,1 prosentpoeng, og innslagspunktet reduseres til 1,5 mill. kr i 2024
21	5501	72	Fjerne foreldrefradraget	2 020,0	1 800,0	Omprioriteres til barnetrygd, i tråd med anbefalinger fra ekspertutvalg
21	5501	72	Reverse endringen i reisefradraget (Tilbake til 2021-nivå)	1 140,0	910,0	Tilbake til 2021-regler (1,56 kr pr km og nedre grense på 24 000 kr)
21	5561	70	Øke flypassasjeravgiften	430,0	390,0	Øke lav sats til 100 kr, og høy sats til 400 kr.
21	5540	41	Redusere innslagspunktet for grunnrenteskatt på kraftproduksjon	1 100,0	0,0	Innføres grunnrenteskatt på alle vannkraftverk med en samlet påstemplet merkeytelse på minst 1 500 kVA fra og med 2024. Hele provenyet bokføres til neste år
21	5521	70	Avskaffe momsfristak på elektrisitet i Nord-Norge	850,0	700,0	
21	5521	70	Avvikle taxfreeordningen fra 1. juli	200,0	100,0	
	5526	70		900,0	450,0	
	5531	70		600,0	300,0	
21	5501	72	Fjerne BSU-ordningen	1 160,0	925,0	
21	5543	70	Øke momsen på kjøtt med 3%	750,0	600,0	Veksling mot billigere frukt og grønt
21	5548	70	Økt avgift på HFK/PFK (36 prosent fra 2023-nivå)	112,0	102,0	Økes i tråd med CO2-avgiften
21	5543	70	Øke CO2-avgiften med 36% (fra 2023-nivå)	2 090,0	1 900,0	Flat opptrapping til 3000 2020-kroner i 2030, for å unngå økt bruk av bio
21	5501	72	Innføre et tak på rentefradrag på 60G	2 100,0	1 680,0	
21	5521	70	Momsfristak på reparasjon	-600,0	-500,0	
21	5521	70	Redusere momsen på frukt og grønt fra 12% til 9%	-1 300,0	-1 075,0	Inkluderer også fryste grønnsaker

Venstres forslag til statsbudsjett 2024

21	5521	70	Momsfritak på elsykler	-600,0	-500,0	Estimat på et salg på 100 000 elsykler i 2024
21	5501	72	Økt personfradrag	-5 125,0	-4 100,0	Personfradraget økes med 6120 kr til 94 370 kr (utgjør ca 1350 kr i redusert skatt)
21	5501	72	Øke det maksimale fradraget for pensjonssparing til 30 000 (IPS)	-290,0	-230,0	Økes fra 15 000 til 30 000
21	5501	72	Øke fradraget for gave til frivillige organisasjoner til 50 000	-100,0	-80,0	Økes fra 25 000 til 50 000 kr
21	5501	72	Gjenninnføre ordningen med skattefri fordel ved ansattes kjøp av aksjer (Inntil 15.000 kr)	-200,0	-160,0	(Maksimal skattefri fordel settes til 15 000 kr per ansatt per inntektsår)
21	5501	72	Øke frikortgrensen til 100.000 kr	-545,0	-435,0	
21	5521	70	Ikke innføre moms på elektroniske nyheter	-250,0	-225,0	Etter modell fra MBL
21	5501	75	Øke SkatteFUNN-fradraget	-180,0	-145,0	Fra 19 til 20 pst.
21	5700	72	Fjerne den ekstra arbeidsgiveravgiften på lønninger over 850.000 kroner	-10 020,0	-8 350,0	Merk: Øker i 2024 grunnet høy lønnsvekst, til tross for økt innslagspunkt
21	5501	75	Redusere formuesskatten	-2 750,0	-2 000,0	Redusere verdsettelse for aksjer mv. og næringseiendom fra 80 til 70 pst
ANDRE ENDRINGER: SKATTER OG AVGIFTER				-6 083,0	-6 003,0	

Bilavgifter: Skatter og avgifter

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
21	5538	71	Veibruksavgift på diesel tilbake på 2022-nivå	2 200,0	2 000,0	Ingen komp. som følge av økt CO2-avgift. Skrus tilbake til 2022-nivå
21	5538	70	Veibruksavgift på bensin tilbake på 2022-nivå	400,0	370,0	Ingen komp. som følge av økt CO2-avgift. Skrus tilbake til 2022-nivå
21	5542	70	Gjenninnføre grunnavgiften for mineralolje	1 850,0	1 700,0	Som ble fjernet i 2023 (2022-nivå)
21	5536	71	Øke satsene for utslipp av CO2 i engangsavgiften for varebiler klasse 2 til 50% av personbilsatsen	950,0	870,0	Gjør elektriske varebiler mer konkurransedyktige og øker omstillingstakten
21	5538	71	Ikke redusere satsene i trafikkforsikringsavgiften for fossile kjøretøy med 400 kr	500,0	250,0	
21	5536	75	Beholde redusert sats i omregistreringsavgiften for elbiler	-250,0	-250,0	Gjør det billigere å kjøpe brukte elbiler
21	5521	70	Øke innslagspunktet på moms på elbiler til 600.000 kr	-1 200,0	-1 000,0	
21	5501	70	Firmabilbeskatning for elbil reduseres til 80%	-310,0	-240,0	Tilbake til 80% av fossilbil
21	5536	75	Fjerne vektavgift i engangsavgiften	-2 500,0	-2 300,0	Gjør elbiler mer konkurransedyktige
SUM ALLE ENDRINGER				1 640,0	1 400,0	

Venstres alternative budsjett i nøkkeltall	Påløpt	Bokført
Utgiftsøkninger	22 516,5	20 718,8
Inndekning og omprioriteringer	-32 434,0	-28 002,4
Økte inntekter	357	357
Sum av alle skatte- og avgiftsendringer	-4 443,0	-4 603,0
Mindre oljepengebruk	-5 798,5	-3 004,6

Låneordninger

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
16	2410	90	Studielån	2 349,7	1 174,9	Som konsekvens av å øke studiestøtten til 1,3G og innføre bedre stipendandel for utenlandsstudenter

Inntekter fra petroleum (del av kontantstrømmen)

Dep.	Kapittel	Post	Omtale	Påløpt	Bokført	Merknad
16	5508	70	Øke CO2-avgifta på sokkelen med 36 prosent fra 2023-nivå	2 628,0	1 314,0	

VENSTRE